

Uus energiaturg tekitab vajaduse jaotusvõrguettevõtjate innovatsioonistiimulite järele

Anamaria OLARU, 27.07.2016

Edukas üleminek madala süsinikusaldusega energiale sõltub uuest tehnoloogiast, loomingulistest ärimudelitest ja edasiviivatest uuendustegevustest. Suuremahulise hajatootmise integreerimisel, kui võrku ühendatakse palju elektrisõidukeid ja turul suhtleb palju tarbijaid, ootavad jaotusvõrguettevõtjaid ees mitmed väljakutsed. Aktiivsemad võrgud nõuavad ka kaasaegsemat seiret ja haldust, milleks on samuti vaja innovatiivseid tehnoloogiasid. Hiljuti rahvusvahelise organisatsiooni EURELECTRIC poolt avaldatud dokument pealkirjaga „[Innovatsioonistiimulid jaotusvõrguettevõtjatele — kohustuslik element uue energiaturu arengus](#)“ selgitab, miks vajavad jaotusvõrguettevõtjad uuel ELi elektriturul edu saavutamiseks rohkem innovatsiooniinvesteeringuid. Samuti kutsub see üles poliitikakujundajaid julgustama riiklikke reguleerivaid asutusi pakkuma jaotusvõrguettevõtjatele sobivaid stiimuleid jaotusvõrguettevõtjate ärimudelite muutumist toetavate vajalike innovatiivsete algatuste rakendamiseks.

Jaotusvõrguettevõtjatel on ELi energiasektoris toimuva ülemineku kiirendamisel oluline roll, kuna nemad vastutavad arukate võrkude kasutuselevõtu eest ja panustavad arukate energiasüsteemide arendusse, säilitades samal ajal ka võrkude tõrgeteta töö. See keeruline ülesanne nõuab järjest enam innovatiivseid lahendusi. Koostöös teiste turuosalistega peab järjest enam keskenduma innovatsioonile, et mõista, kuidas uusi tehnoloogilisi võimalusi kõige paremini ära kasutada, et kõige efektiivsemate kuludega säilitada kõrge varustuskindlus. Innovatsioon on oluline ka kasvava investeeringute vajaduse tõttu Euroopa vananevatesse jaotusvõrkudesse.

Enamik jaotusvõrguettevõtjaid peavad innovatiivsete lahenduste ja tehnoloogiate kasutuselevõtuks ja uuele energiaturule üleminekuks muutma oma ärimudelit ja siseprotsesse. Poliitikakujundajad peaksid julgustama riiklikke reguleerivaid asutusi pakkuma jaotusvõrguettevõtjatele sobivaid stiimuleid innovatiivsete algatuste rakendamiseks. Samas on oluline, et riiklikud reguleerivad asutused jälgiksid, et jaotusvõrguettevõtjad plaanitud eesmärgid ka saavutavad.

Innovatsioonistiimulite rakendamine peaks olema suunatud jaotusvõrguettevõtjate finantsrisiki vähendamisele, suurendades samas nende osalust pilootprojektides ja innovatsiooniprogrammides. Arukate võrkude innovatsiooniinvesteeringuid on enne regulatsiooniperioodi kehtestamist raske ette prognoosida. Lisaks sõltuvad need suurel määral reguleerivast skeemist, mis pidevalt täiustub. Läbi tuleb viia mitmeid teadus- ja arendustegevusi ja innovatsiooniprojekte — ainult vähesed sellistest tehnoloogiatest jõuavad turul komertskasutusse. Seetõttu peaksid reguleerivad asutused arvestama klientide ja tehnoloogia valmisoleku astmega, mis võib määrata, millise struktuuriga ja millisel tasemel stiimul sobib kõige paremini vajalikule innovatsioonietapile.

Selleks, et aidata jaotusvõrguettevõtjatel uuendustegevusi teostada, peaksid rakendatavate konkreetsete reguleerivate mehhanismide lõpptulemused olema ennustatavad ja stabiilsed. Regulatsioon, mis tõhusalt stimuleerib jaotusvõrguettevõtjaid osalema aktiivses süsteemihalduses, peab arvesse võtma tegevuskulude ja investeeringute muutuvaid struktuure ja uute innovatiivsete võrgutehnoloogiate kasutusele võtmisel teadvustama muutust suuremat investeeringute osakaalult suuremale tegevuskulude osakaalule. Lisaks peab regulatsioon leidma optimaalseima tasakaalu hajatootmise kasutamise ja uue taristu ehitamise vahel, ning leidma viisi, kuidas stimuleerida jaotusvõrguettevõtjaid olema innovatiivsed ja leidma lahendusi kas ettevõtte siseselt või väljastpoolt (nt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia andmehaldus, aga ka süsteemiteenused).

Dokument hõlmab organisatsiooni EURELECTRIC poolt läbi viidud innovatsioonistiimulite uuringu tulemusi 20 liikmesriigis ning edasisi soovitusi riiklikele reguleerivatele raamistikele nutivõrkude innovatsiooni paremaks edendamiseks.

